

Coğrafya Dersine Yönelik Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Coğrafya Dersine Yönelik Tutum Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19152>

Özet

Coğrafya Dersine Yönelik Tutum Ölçeği, Abdulkadir Uzunöz tarafından 2011 yılında öğrencilerin coğrafya dersine karşı geliştirdikleri duygusal, bilişsel ve davranışsal eğilimlerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçek, öğrencilerin coğrafya öğrenimine ve dersin genel faydasına dair görüşlerini yansıtan maddelerden oluşmaktadır. Yapılan güvenilirlik analizleri sonucunda yüksek düzeyde tutarlılık gösteren ölçek, eğitim araştırmalarında ve coğrafya pedagojisinin değerlendirilmesinde kullanılmak üzere tasarlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Coğrafya, Tutum, Ölçek Geliştirme, Eğitim Psikolojisi, Güvenirlilik, Geçerlilik

Yazarlar

Abdulkadir Uzunöz

Amaç

Ölçeğin temel amacı, ortaöğretim veya yükseköğretim düzeyindeki öğrencilerin coğrafya dersine yönelik olumlu ya da olumsuz tutumlarının geçerli ve güvenilir bir şekilde belirlemektir. Bu tutumların belirlenmesi, eğitimcilerin coğrafya öğretim yöntemlerini ve müfredat içeriklerini öğrencilerin ihtiyaç ve algılarına göre düzenlemesine olanak tanımaktadır.

Ölçek, öğrencilerin coğrafya dersine olan ilgilerini, dersin gelecekteki faydasına yönelik inançlarını ve coğrafi konulara karşı genel farkındalık düzeylerini ölçerek, dersin eğitim sistemi içindeki konumunun değerlendirilmesine katkı sağlayarak hedeflemektedir. Bu, eğitim araştırmaları için önemli bir veri kaynağı olmaktadır.

Ölçülen Yapı

Coğrafya Dersine Yönelik Tutum Ölçeği, bireylerin coğrafya dersine karşı sergiledikleri genel eğilimi veya tutum yapısını ölçmektedir. Tutum, bireyin belirli bir nesne, durum veya kişiye karşı gösterdiği olumlu veya olumsuz değerlendirmeler bütünüdür. Bu ölçek özelinde, yapı; coğrafya dersine yönelik algılanan değer, derse olan ilgiyi ve dersten duyulan memnuniyeti içeren tek boyutlu bir yapıyı temsil etmektedir.

Her ne kadar geçerlik analizleri sırasında farklı faktör arasındaki korelasyon incelenmiş olsa da, ölçeğin nihai olarak tek boyutlu olduğu belirtilmiştir. Bu tek boyutluluk, coğrafya dersine yönelik genel bir eğilimin güçlü bir göstergesi olarak kabul edilmektedir.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliliği, alt boyutlar arasındaki korelasyon değerleri incelenerek desteklenmiştir. Çalışmada, bağılangıçta belirlenen altı farklı boyut arasındaki en düşük korelasyon değerleri Tablo 8 referans alınarak sunulmuştur:

Birinci Boyut En Düşük Korelasyon: ,443

İkinci Boyut En Düşük Korelasyon: ,450

Üçüncü Boyut En Düşük Korelasyon: ,382

Dördüncü Boyut En Düşük Korelasyon: ,286

Beşinci Boyut En Düşük Korelasyon: ,405

Altıncı Boyut En Düşük Korelasyon: ,286

Alt faktörlerin hem birbirleriyle hem de toplam ölçek puanıyla pozitif ve anlamlı korelasyon göstermesi, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıyı başarıyla bir şekilde ölçtüğüne dair güçlü kanıtlar sunmaktadır. Bu sonuçlar, ölçeğin yapısal tutarlılığını ve geçerliliğini doğrulamaktadır.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılık güvenirliliği, yaygın olarak kullanılan Cronbach Alfa katsayısı hesaplanarak belirlenmiştir. Yapılan analizler sonucunda ölçeğin Cronbach Alfa değeri ,912 olarak bulunmuştur. Bu değer, psikometrik standartlara göre ($80 < \alpha < 100$ aralığında yer aldığı için) ölçeğin **yüksek derecede güvenilir** olduğunu göstermektedir.

Ayrıca, güvenirlik hesaplamalarında modelin uygunluğunu test etmek amacıyla Hotelling T² testi uygulanmış ve p değeri ,000 olarak hesaplanmıştır. Özdamar (2004)'a göre, $p \leq ,001$ olduğu anda sıfır hipotezi reddedilir. Bu sonuç, değişkenler arasında yüksek korelasyon olduğunu ve ölçek modelinin güvenirlik hesaplamaları için uygun olduğunu teyit etmektedir. Ölçeğin son hali 24 maddeden oluşmaktadır (Bu madde sayısı Cronbach Alfa hesaplamasında kullanılmıştır).

Faktör Analizi

Ölçek geliştirme sürecinde, bağılangıçta incelenen altı boyutlu yapıya rağmen, ölçeğin genel yapısının **tek boyutlu** olduğu belirtilmiştir. Bu, ölçeğin tüm maddelerinin tek bir temel yapıyı, yani coğrafya dersine yönelik genel tutumu ölçmeye odaklandığını göstermektedir. Yapı geçerliliğini desteklemek için alt faktör korelasyonları incelenmiş olsa da, nihai modelin tek bir ana bileşene dayandığını anlaşılmaktadır.

Ölçme Aracı

Test Türü:

Geliştirme (Özgün bir tutum ölçeği)

Format:

5'li Likert Ölçeği

Derecelendirme:

- 1 - Kesinlikle Katılmıyorum
- 2 - Katılmıyorum
- 3 - Fikrim Yok
- 4 - Katılıyorum
- 5 - Kesinlikle Katılıyorum

Mevcut Dil:

Türkçe

Popülasyon Grubu:

Öğrenciler (Coğrafya dersi alan eğitim kademesindeki bireyler)

Yaş Grubu:

Belirtilmemiştir (Genellikle lise veya üniversite hazırlık öğrencileri)

Popülasyon Detayları:

Ölçek, coğrafya eğitimi alan öğrencilerin tutumlarını değerlendirmek üzere tasarlanmıştır. Orijinal çalışmanın örneklem detayları için kaynağa başvurulmalıdır.

Test Metodolojisi:

Öz bildirim (Self-report) yöntemiyle uygulanan bir tutum envanteridir.

Anahtar Kelimeler

Coğrafya Eğitimi, Eğitim Bilimleri, Faktör Analizi, Psikometri, Hotelling T², Likert Ölçeği

Yazarlar**Sorumlu Yazar:**

Abdulkadir Uzunöz

Yazar ORCID Tanımlaması:

Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri:

abdulkadir_uzunoz@hotmail.com

Yazınma Adresi:

Bilgi mevcut değildir.

Çizimler, Ücret ve Test Yılı**Test Yılı:**

2011

Çizimler ve Ücret:

Ticari olmayan akademik kullanımlar için genellikle yazarın izni gereklidir. İletişim bilgisi üzerinden yazara ulaşılabılır.

Kaynaklar

Uzunöz, A. (2011). Coğrafya Dersine Yönelik Öğrenci Tutum Ölçeği geliştirilmesi. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 6(1), 1264-1277.

Makalenin orijinal bağlantısı DergiPark üzerinden erişilebilir: dergipark.ulakbim.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: cografya-dersine-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf

Coğrafya Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Maddeleri

Ölçek geliştirme sürecinde 44 madde kullanılmış olup, güvenirlik analizleri 24 maddelik son form üzerinden yapılmıştır. Ölçeğin tam maddeleri kaynak makalede yer almaktadır. Aşağıda örnek maddeler sunulmuştur:

" Gelecekte coğrafya işime yaramaz."

"Coğrafi konulardan haberdar olmak yararlıdır."